

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Jánarius' 31-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

Még a' múlt Nov. 26-dik napján ilyen tikkely jött vala ki Londonban, a' Kurirban: — "Paris, Nov. 21-dikén 1816. Sir Stuart Károly az itt lévő Anglus Követ, e h. 18-dik napján a' Hertzeg Talleyrand tiszteletére fényes ebédet adván, ez, a' Követek' kamarája' előlülőjének Pasquernek jelenlétében igen héves szókra fokadott a' Ministerek ellen: *Hogy hogy (így kiáltott-fel Pasquierhez intézvé szavait); az Urak' Deputatusai tsak a' Ministerek' gyengeségin lovagolnak! Frantzia Országának tsak olyan Ministerium jó, a' melly gyökeres (jóságos) Frantziákból áll; egyedül tsak a' mi kezünkre kellene az országközi gyeglőnek bizattatni; a' mi kezünkre is kell ennek ismét kerülni. Ez a' Kötés (érti a' Párisi Kötést) botránkhozatására szolgál Frantzia országának; soha nem kellett volna ezt aláírni. A' Ministerek számot adni tartoznak az ő ezen tekintetben himáztatott gyengeségekért. Az a' Ministerium, melyben én ültem elől, tsak nagy és nemes dolgokat tett. Tsak egy ily Ministerium mentheti meg Frantzia országot; a' mostani, gyalázatjára szolgál annak.*" — Pedig (így folytatja szavait a' Kurir' Párisi levelezője) bizonyos dolog az, hogy Hertzeg Talleyrandnak egy föld felvő jósága sints Frantzia országban: hanem még is, ő tudja miért, 400 vagy 500 ezer Frankokból való jövedelme van, a' mennyi nem lehet Hertzeg Richelieunk. Hertzeg Talleyrandnak ezen bo-

trankoztató kibotsátkozása forog most Párisban minden társaságok' szájában, 's mindenek így szollanak: *Talleyrand Urnak igen nagyon megtámadtatva kellett lenni, hogy ily kifejezésekre fokadói kéntelenítettett, 's magát ennyire elfelejtette. Fügyelemmel várjuk, hogy mi módon fognak eránta ezután viseltetni. Az a' Diploma zavarta meg ennyire a' fejét, mellyet ő Nápolyból kapott, 's a' melyben a' mondatik, hogy a' három Királysággal bíró Bourbonok, egyedül neki köszönhetik koronájukat! Attól a' szempillantattal fogva, hogy ő ezen Diplomát kapta, úgy képzelődik maga felől, hogy, ő disponálhat a' Frantzia koronával.*"

A' Párisi írónak ezen levele arra adott alkalmatosságot, hogy Hertzeg Talleyrand ily levelet írjon December' 6-dikán Anglus Minister Lord Castlereaghhoz: —

„Mylord! Egy tikkelyben, melly Londonban a' Kurirban Nov. 26-dikán világ eleibe botsátatott, a' mondatik, hogy én a' Sir Stuart' házában az ő jelenlétében 's az ő asztalánál úgy beszéltem, mint soha nem beszéltem, 's az Anglus Követ' házában soha sem is beszéltem volna a' nélkül, hogy két dolgról, a' mellyekről pedig én soha el nem vonhatom figyelmességemet, és egy harmadikról, melyről soha el nem felejtkezem, elfelejtkeztek. Az első az a' tisztelet, mellyel a' Király eránt viseltetni köteles vagyok 's a' mellyet magamban eránta érzek; második az a' tisztelet, mellyet a' Sir Stuart Károly valamint közönséges úgy személyes

tulajdonsága (characterere) kíván; harmadik az a' tisztelet, mellyel tulajdon magamnak tartozom. Ha a' *Kurirban* kijött tikkelynek íróji magokat megnevezték volna, könnyű lett volna a' méreg ellen való orvosságot mindjárt magánál a' méregnél megtalálnunk. Így pedig, a' magok' meg nem nevezése által hitelt nyertek rágalmazásoknak, melytől ezt az ő neveknek aláírása megfosztotta volna; e' mellett, mint jó gyakorlottsággal bíró rágalmazók, hazugságaikat némely olyan környülállásokkal tsatolták össze, a' mellyek igazak, 's hogy a' megtsalattatást még annál is foganatosabbá tehessek, a' magok historiájokat meszesfeldön és idegen újságlevelekben adták-ki. —

„Erre nézve, Mylord, úgy itélek, hogy azokat a' környülállásokat, mellyek ezen dolgot hamis ábrázatba öltöztették, igaz világosságba öltöztetni, titkos sugallásaiknak, 's ezen emberek' erősítéseiknek, a' mellyek átaljában hazugságok, égszerre végképpen ellent mondani, hasznos leszén, melynek tselekvésére nekem még egy más okom is van, tudniillik az a' nagy bets, melyben én egy olyan embernek, mint a' milyen a' Lord úr, és az Anglus népnek, vélekedéseket tartom. —

„Ha történt véllem valaha, hogy azon kárvallásról kellessen beszélennem, mellyet a' revolúció a' Király' Ministerei közzül valamelyiknek, okozott bizounyal, mondóm hogy én erről soha külömben nem szollottam, hanem tsak mint egy olyan szerentsétlenségről, mellyet az én Familiámnak tagjai is nagyobb részint éppen úgy éreztek, mint ő, 's mint valósággal hiszem, oda is tettem beszédemhez, hogy ez a' szerentsétlenség a' Státusra nézve sem kevésbé keserves mint azokra a' személyekre nézve, kiket az érdeklét. —

„Egyátaljában igaz, hogy az, a' miről a' kihirdetett tikkelyben szó van, réám bizattatott vala; valósággal igaz, hogy én azért kevély voltam; egyátaljában igaz,

hogy azon jusok között, mellyeket Familiámnak hátra hagyhatok, ezt (az említett Diplómát) a' legszeblnek tartom: de fel nem fuvalkodtam 's nem dítsekedtem véle soha; a' közönséget kebelem' titkos kamarássává soha sem tettem, 's ezen dologrol, igen keveset 's az egy Pozzo-di-Borgón kívül, tsak tsupa Frantziákkal beszéltem. Így szü alatt erősíteni azt, hogy én a' Szövevséges Hatalmasságokat 's különösen a' Frantzia népet, meg fosztani akarnám attól a' ditsóssegtől, a' melly őket a' *Bourbon* háznak visszaállittatásában kimutatott munkájokért illeti, 's hogy én ezt a' ditsósseget egyedül tsak magamnak akarnám tulajdonítani, nem egyebet, hanem felettébb gonosz lélkü czélzást, és egyszersmind igen nagy gyávaságot is jelent. Ha valakit rágalmazni akar valaki, szükség, hogy annak rosz magaviseletét leg alább annyi világossággal tudja lerajzolni, hogy avvagy tsak néminémü hitelessége lehessen. Olyan kevély vagyok, hogy azt gondolom, hogy senki nem fogja hitelreméltónak találni azt, hogy én ily bolond hijáavalóságra alkalmas volnék. Az én ditsóssegszomjúzásomról való minden susogásaik által a' magokét árulják-el. Ha én valaha hatalomra vágyodtam, ez az a' hatalom volt, a' melyre az 1814- és 1815-dik esztendőkkben eljutottunk. Az óta nem volt mit ohajtsak egyebet a' tsendességnél. Ez egy oly boldogság, melyre itéletemszerént érdemessé tettem magamat. Tegyek ezen urak is érdemessé réa magokat. Éppen két hónapok teltek-el, a' miólta véle falun elni elkezdtem, a' hova, ugyan e' végre örömmel ismét vissza térek. —

„Egy ebéd után történt *Sir Stuart Károly* urnál, hogy, minekutánna a' Követ úr egy oldalszobába, 's felesége a' Nápolyi Követnével a' billárdos szobába menvéu, 's a' vendégek is már nagy részint haza oszolván, már még tsak hat személyek valának az ebédlőszalában, ezek is tsak hintóiknak előállására várokozván. Ezek véllem egy-

gyütt az ajtón belől egy szegelyben várkoztak. Itt áradott közöttünk egy beszéd, a' melly valami négy minutákat tartott, 's a' melynek természet szerént való folyamatja nekem efféle megjegyzésre adott alkalmatosságot: hogy a' Ministeri foglalatosságok a' Ministerek között is rangbéli külömbséget okoznak; hogy aza' rendtartás, melly szerént kiki ezek közül alkalmasabb vagy kevesebbé alkalmas arra, hogy a' Ministereknek egygyütt vétetve, a' Képviselőkhöz külökülön, kissebb vagy nagyobb befolyást tudjon szerezni, telyességgel nem az ő szabad akaratjoktól hanem hivatalos foglalatosságaiktól függő dolog légyen; és hogy valmint a' hasznáért ugy illendőségiért is nagyoo kell kívánni azt, hogy a' természeti rend soha hátunkmegé ne vetetessék 's el ne mellőzhessék. Én ezen gondolataimat külömbkülömb módokon fejeztem ki, de mindenkor úgy, hogy a' Ministeriumot, 's nem külökülön ez vagy ama' Ministert értettem. Meg nevezve tsak egy név se' fordult elő. Tsak ennyi részt vettem én abból az egész beszédből, a' melly sok más ehez hasonlónak példájok szerént más nap' reggelig a' felejdékenység' tengerébe temetettetett volna, ha az a' Hivatal, mellyet az én beszélgető társam (Pasquier) régebben viselt vala, az ő elméjéből éppen úgy elenyészett volna, mint ugyan az, az enyimben kialuva volt azon szempillantásban, mikor ez a' beszélgetés folyt. Azon öt személyek között, a' kik jelen voltak, négyen közlőrl való rokonsáim lévén, őket bizonyosságúl nem hívhatom. Tehát tsak Tierney urat hívom bizonyosságúl, a' ki mostanában Angliába haza útozván innét, személyes caractere elég hitelessé teheti völlum való bizonyosságtételeit. Meggyőződött vagyok aff lől, hogy meg fogja mondani, hogy én ezen kevés szempillantatokig tartott beszélgetés alatt semmi olyant nem mondtam, melynek egyéb értelme lehetett volna, mint a' miket itt leirtam. Tsek azt fogja még hoz-

zá tenni, hogy mind ezek a' beszédek tsupa társalkodásbéli hangon folytak, 's legelőbb a' mi ezekből engem' illet, én mind ezekben tsak olyan lágy melegséggel részesültem, mint a' ki minden szempillantásban vártam az arról való jelentést, hogy elő állott a' szekerem. Ennyiben áll, Mylord, a' dolognak egész mineműsége, s ennek az Urral lett közlése igen fontos vala réám nézve. Fogádjá-el, Mylord, megújított tiszteletemet, a' ki vagyok —

„Hertzeg Talleyrand.

Miklos Orosz Nagy Hertzeg Angliának és Skotziának megjárásáhol London felé ismét vissza közelgetvén, Jan. 10-dikén Oxfordban volt, a' hol maga 's néhány kísérlői, Törvény Doktori Diplomát kaptak az Univerzitástól. Jan. 11-dikén megérkezett Londonba a' Nagy Hertzeg.

Murray nevű Anglus Chemicus nevezetes új találmánnyal állott ki a' tudós világ eleibe. Közönséges letzkéket adván, igen nevezetes próbákat mutatott a' Savanyú-matéria és viz-matéria gőznek megsürlítése (condensálása) által. Rettenetes erőt tulajdoint ez a' tudós ennek az elegyítésnek. Azt mondja, hogy ez, egy rettenetes és hitelfelt való erővel bíró új Agens a' Chemiában. Azt a' szörnyű kemény portékát, a' Platinát (a' fejeáranyot) úgy elolvasztja véle, hogy ugyan szikrázik; a' Palladiumot is (melly hasonlóképpen nem rég talált értz), egy szempillantat alatt öszsze olvasztja; a' gyémántbol lángot hoz ki általa, 's több effélék.

B r a s í l i a.

A' Porugállus seregeknek vezereik nem egy hanem két Proklamációt intéztek a' Montevideói 's a' La-Platánah egyébal vidékelen találtató Spanyol Insurgens lakosokhoz. Mind kettő itt következik: —

„I) Marquis Allegrette, az ő Leghűségessett Felsége Tanátjának tagja, az ő Fige Camerarius, a' Torony és Kard. 's Kristus' Rendék Nagy-keresztese, Tábori

Marschal, 's a *Saint-Petro-de-Rio-Grande* Kapitányozója és Fő Kapitánya. —

„Montevideói Lakosok! Az éppen oly vitéz mint jó fenyítékhez szokott Portugallus seregek, földjeitekre lépnek, 's minden jó emberek hálákat adhatnak az Isteni gondviselésnek, melly a' Királynak az én Uramnak és Fejedelmeknek hatalmas és mindenkor kegyelmes karjával mint eszköz-zelélvén, a' benneteket ostromló inségeket számlivetésbe küldi, azoknak főbb okozói, ha magokat meg nem jobbitják, megbünteti, 's még mind ezekkel a' nagy jó teteményekkel is meg nem elégedvén, erántatok még oly jokkal is akar viseltetni, a' mellyekről még most, minekelőtte azokkal elni módok lehetne, méltóképpen Itelni nem tudtok. —

„Ne távozzatok el házaítoktól, ha tsák azért nem, hogy a' mi armadainknál a' pusztítók ellen oitalmat keressetek magatoknak. A' Leghűségesebb Felségnek nevében bátorságot igérek személyeteknek és tulajdonaitoknak. Szűnyyetek-meg siralmas változásaitoktól és panaszalkodásaitoktól! örökre szakaszszátok felbe ezeket, és szavatókat a' miénkel atyafiságosan össze egyítvén, szívbeli örvendezéseket, melly ily sokáig elrepült vala tölletek, emeljétek ezerféle képpen az égekre, ekképpen kiáltozván: *Éljen a' Király! Éljen! Éljen!*“

„II) *Le cor Fridrich Károly*, az ő Leghűségesebb (a' Portugalliai Király) Felsege General-Lajtnantja, a' *La-Plata* bal partja megbékeltetésére rendeltetett seregek fő vezére, etc. etc.

„Több versbéli megbántások, mellyeket *Artigas*, a' tyrannus, a' Montevideói békességes lakosok 's a' mi *Rio-Grande* mellyéki lakosaink ellen elkövetett; az a' tilalom, melly szerént ezen partokkal való kereskedésből a' Portugallusokat a' ti barátaitokat egészen kiszorította; 's végezetre az ő *Rio Pardo* felé való ellenséges előnyomulása, több mint esmeretes és elég-séges tselekedetek arra, hogy ezen tyrannusnak célzásait felfedezzék, 's meg-

mútassák azt, hogy sem köztetek általandó országglás, sem a' Portugallusoknak bátorsága nem lehet addig, míg ez a' tyrannus a' ti katonai erőtoknek magához való tsitolasa által köztetek az Országglást bántogolja. — *Északi Plátavidéki tartományok* lakosai! Vessetek véget a' ti országot pusztító 's *Brasiliánki* hatarait fenyegető bizontalankodásnak. Én azon katonákkal, kiket véllem lenni láttok 's a' kik még ezután megérkeznek, nem a' ti tulajdonaitoknak elfoglalására vagy semmivetetésére, hanem inségeiteknek elosztására, az ellenségnek elnyomására, a' tsendességnök helyreállítására, a' ti sok renklivül való adószedéseiteknek eltörlésére, 's a' vélettek való szelid bánásra 's atyáskodásra küldtettem ide Monarchántól, melly jótetemények alól tsak azok vetetnek-ki, kik a' közönséges tsendességet megháborítják. Lakosok! maradjatok tsendességben házaítoknál. Viggyetek egy régi katona és hűségese alattvaló igéreteinek. Én, mint ezen tartományok' ideigmeddig való Kormányozószékének feje, minden parantsolatokat, mellyeket Fejedelmem előmbé szabott, 's a' mellyek egyedül tsak a' ti boldogítottatokra czéloznak, pontosan végre hajtok. —“

„*Le cor Fridrik Károly*.

Beszélik, hogy a' Spanyol és Anglus Udvarok kérdést tettek a' *Brasiliái Udvar* nál, hogy mi legyen a' *La Plátavidéki* tartományokkal való czélzása? de tsak mellőző választ kapak tőlle. Sem a' *Madridi* sem a' *Londoni* Követnek nints semmi útatisás ezen dologra nézve eleibe adattatva; 's a' Spanyol Udvar az Anglus, Frantzia, Austriai, és Orosz Udvarokhoz folyamodott, hogy a' *Brasiliái Udvar* nak további lépéseit meggátolhassa.

A' *Meksikói* Spanyol Royalistáknak, ha a' *Kubái* kereskedők' tudósításaiknak hiúni lehet, valósággal rosszúl kezdett folyni a' dolgok. A' *Vera-kruzi* kikötőhelynek mind a' belső vidékekkel mind pedig *Havannával* való közösülését egészen kettészakasztották az *insurgeensek*,

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B e t s.

Itt következnek azon Felcletek, melyeket az ő Felségeket szerentséltető Magyar Követ Uraknak a' kövelebbi Kurirban meg írt Beszedeikre Ő Felségek a' Császár 's Császárné adtak, ugyan Tóth József Ur által magyaritva:

A' Császár Ő Felségéjé.

Magyar Ország Lakosainak ezen pompás alkalmatossággal előmbe ki öntött tiszta szívü kívánásait kegyes, és atyai szívvel veszem. — Minekutánna a' Háborúk széiveszei szerentsésen letsillapodtak, és Europa' Fejedelmeinek költsönös szövetségé által az állandó Békesség meg adatott a' Népeknek: nem lehet, hogy ennek meg erősítésének, és a' Szomszed Tartományok között lejendő Barátságos Egygyességnek Záloga valamint reám, úgy reátok nézve is leg kedvesebb ne legyen. — A' Magyar Nemzet hajdani Virtusaisa, 's hívségére jól emlékeztvén, ugyan ahoz, mint Császári Thronusomnak, és Felséges Házomnak erős oszlopához tovább is tamaszodom. — És valamint hiv Népeimnek megmaradása 's boldogsága szívem leg forróbb óhajtsaival mindenkor igen szorosan öszve volt kötve, és hogy ugyan az ennekutánna is gondoskodásomnak egyedül való Tárgya fog lenni, ki nyilarkoztatott: és szinte úgy kegyesen reátok bizom, hogy ezen én jóakaró Királyi Czelomat, azoknak kiknek Biztosai vagytok, nevemmel vigyétek hírül, kiket is veletek egyetemben Császári Királyi kegyelmességemről ezennel bizonyossá tesztek.

A' Császárné ő Felségéjé.

Azon Kívánások, 's Érzések, melyeket az Urak nekem Magyar Ország Vármegyéinek, 's Horváth - Országuk nevébe bé nyújtának, kiváltképpen való örömmre szolgálnak. A' legjobb Fejedelem eránt

való Hívségre, és Hajlandósagra nézve ezen Császárságnak népei, 's ezek között magokat a' Nemes Magyarok különösen kimutatiák. Jól esk szivemnek, hogy ennek tanúbizonysága lehetek. Elben a' tekintetben engem' az én Méltóságom kedves büszkeségre emel-fel. — Adják, által az Urak ezen gondolkozásomat a' Vármegyeknek, ugyan azokat tellyes kegyességemről bizonyossá tévén.

~~~~~  
Ő Felsége a' Bavaiai Király, minekutánna ezen fő és Császári lakó város lakosainak sziveiket a' maga jósága és nyájas leereszkedése által, az eránta való érzékeny tisztelettel már most másod versben egészen eltöltötte volna, innét tegnap reggel *Monachium* felé viszsza indult. Elindulása előtt, Gróf O'donnell János és Báró Imhof János Nopomuk Urakat, kik itt léte alatt, mint Cs. K. Camerariusok ő Felségehez rendeltetve válaúak, a' *Bavaiai Korona Polgári Erdem* Rendjének czimerevel megajándékozni méltoztatott ő Kir. Felsége, 's ennek viselését nekik Felséges Urunk is megengedte kegyelmesen.

~~~~~  
A' Bétsi Universitásnál Szűlést-segítő (bába) tudománt tanító Professor Cs. K. Tanatos *Steidle Raphael* urat, egész fizetésének 's szállaspénzének is meghagyásával, nyúgodalomra bocsátani, 's a' tanítói székhben 24 esztendő alatti szerzett szép érdemeit tekintvén, ötlet Alsó Austriai Kormányozószerki Valóságos Tanatosi characterrel megtisztelni, minden taksafizetés nélkül 's tsupán önként való indúl-tjából, kegyelmesen méltoztatott ő Cs. K. Felsége.

Ő Cs. K. Felsége méltoztatott T. N. Szerem Vármegye Fő Ispanyát Valóságos Camerarius és Titkos Tanatos Gróf *Eltz Imre* ur ő *Éxcellentziáját*, a' ki, miut Rendkívül való Cs. K. Fő Követ a' *Brasiliai Udvarhoz* rendeltetett, a' Szent

István Magyar Királyi Rendnek Nagy Kereszt ezimérével megajándékozni, és őtet a múlt vásárnap i stentisztelet után, azon Rendnek minden itt lévő Nagy Közép és Kicsiny Kereszteseinek jelenlétekben szokott pompás rendtartással ennek kebelébe beiktatni.

A' Bétsi Cs. K. Polytechnicum institutum' épületének azon részében a' hol a' modellak' műhelyei vagynak, már ezen tételnek elejétől fogva kő-szén-gőz-szszel esett a' világosítás: most pedig már még sokkal nagyobb kiterjedésre 's tökéletességre lépett ez, a' melly szerént ezen világosításnak különböző módon való használtatása valamint a' műhelyekben és a' Fabrikákban, úgy az utzakon, házakban, és szobákban is munkába vétettek. Már most az épületek egy 40 ölnyi hosszúságú egész emelétje (trachtusa), tsupj gőzlángal világosítottatik, melly valamint fényességére úgy nagy világosító erejére nézve is minden egyéb világosító testet fetyül halad, és legkisebb szag nélkül ég. Az a' nagy megelégedés és helybehagyás, mellyet ez a' valamint igen szép, gazdaságos, úgy sok egyéb tekintetben is igen hasznos világosítás' modja, magának már nyert és talált, reménlenünk engedni, hogy ez, az ezen Polytechnicum institutumnál nagygyában tétel-tett mustra szerént, 's a' melly nem tsak ezen Cs. K. Monarchiában hanem egész Német országban az első mustra-próbá, nem soká ezen egész Császári lakó városban el fog terjedni. Az eddig való nagygyában tétel-tett próba szerént, a' közelébb találtató szén-kövek között még eddig a' Morvában Brunntól nem messze Rossitznál lévők adák legjobb gőz-szeszet a' világosításra, valamint szintén minden féle munkákhoz kívántató tüzelésre, igen jó, büdös-kötél tiszta, hőtszeuet is, mellyet a' fa-szén helyett tökéletesen lehet használni.

Karinthiából Klagenfurtból e' hónap 19-dikén irták, hogy azon napokban Olini nevű Oberstert, 's nem sokkal ő után na Georátis Pignatellit is, ott kísérté által egy számos őrző csoport a' Josephstadtli vár felé.

Magyar Ország.

Nagy Váradról Jan. 16-dikán. Minekutánna Fő Tisztelendő Pótsy Sándor urat a' Nagy Várad Górog Cath. megyének Kanonokját ő Felsége Munkátsi Püspöknek kegyelmesen kinevezte volaa, ezen tudományokat szerető 's elősegíteni kívánó Hazafi Fő Pap látván a' Munkátsi megyének Ungváron lévő könyvtárat mindenféle szép és hasznos könyvekkel megtömve lenni, annyira, hogy ott már tulajdon könyvtárra többé szüksége nem lenne, ezt részserént a' Várad Olasz Plebaniának, részserént könyvek' dolgában fogyatkozást szenvedő más lelki pászoroknak, oda ajándékozta, a' melly szép 's kivált ezen megyében a' jöteménynek ily ritka példája által azok, kik ennek részesei lettek felindítatván, részserént a' kegyes lelkű fő Pásztor eránt viseltető háládatosságoknak kinyilatkoztatása, részserént több más jó szívű és tehetős híveknek ily szép példaadás' követésére való serkentetése végett, ezen nagy lelkűséggel tett adománynak közönséges kihirdettetését illendőnek lenni itélték. Adjon Isten Hazánkknak sok ilyeneket!"

Tudományos Dolgok.

Tudván, hogy a' M. Kurir Olvosói között is számosan találtassanak, kik a' Magyar Természethistoria' jelenlévő 's jövőendő állapotja felől örömet tudósítatnak, ide iktatjuk annak érdemes írója által közönségesé tett nyilatkozatást: —

Nyilatkozatás a' Magyar Természethistoria' II-dik 's többi Kötettjeiről. A' Term. Hist. I. Kötettje, az Emlő-sálállatokról, 49 Táblával együtt, került 560 egyuehány forintba, abban az időben.

Előfizetésül, vettem vólt fel 492 forintot; a' többit mind a' magaméból kellett pótolnom. A' fáradság, mint szokás, ingyenbe esett. — A' II-dik Kötet, mely az elsőnél semmivel-sem alábbvaló, írásban kész, és a' mint van, abban is marad, azért, mert sok tekintetben gyalázat vólna, ha mindenik Kötetnek magam lennék a' Metzenássa, én, a' ki másokhoz - képpes, de kivált' két egész Hazához szabva, semmi vagyok. Ez a' Kötet, kerülne most, legalább 7000 forintba: még az idén, beértem volna 6 ezerrel.

Az I. Kötet, mint magában is tellyes Munka, többnyire elkelt, mivel' kijövele olya, 10-annyinál többen vettek belőlle, mint előre fizettek vólt; úgy hogy, az arra egyenesen tett költségem mind vissza fordúlt. Hanem, nints hajlandóságom többé tsekély tehetségemmel egy egész Nemzetnek elebe-vágni, — mikor, még a' legtehetősebb Könyv-nyomtatónk is a' Hazában, azt meri mondani, hogy soha ily nagy dologba nem merne kapni, és hogy az, Hertzegi erszénybevaló vólna. — Okosan: hanem én, legalább megmutattam azt, hogy lehet jót tenni, ha akarjuk. Mert én úgy gondolkoztam vólt, hogy a' Köztársaság' erszénye, 50 Hertzeg' erszényénél is betesebb. — Ha subscribáltatok; úgy, ezer vevőt is könnyen találok, melyre nem egy példát mutathatok, — eredeti írás által: de mikor fizetni kellene; úgy járunk, mint velem egygyütt, számtalan Magyar Írók már jártak.

Ha tehát önként akadnak a' Természethistóriának Pártfogói 's Vevői; jól jár vele a' nevendék Maradék: de én legalább, senkit többé meg nem háborítok miatta. Elég utánna-járás éntöllem, hogy már a' III-dik Darabon dolgozom; és a' kik a' dologhoz jobban értenek, azt mondják, nem rosszul dolgozom? — Én 'hát ez úttal is tisztán kimosom a' kezemet a' tunyaság' bűnéből, mint Hazafi: mert, ismét mondom,

hogy — én szívesen dolgozom, míg győzöm; de 4-5 száz Hazafi helyett, nem prae-numeralhatok.

A' mi kevés pénz a' II-dik Kötet' előmozdítására (370 for. de e' mellett 246 úgynevezett subscriptio) hozzám jött, kész vagyok azt minden órán, az azt illető TT. Uraknak, a' Nemzet' nagy Nevében tett köszönettel, hol egy, hol más alkalmazottsággal, fogyatkozás nélkül vissza adni: egy pénz sem vész nállam. A' subscriptiót is, magam' részéről köszönöm; de ilyen rovásra, többé előre nem költök. Egyéberánt, panasgom, magam' részéről, senkire, semmi; mert minden kész Munkám elkelt és kél: de újjabbakat, a' mellyekhez kedv és hajlandóság vólna, készíteni és kinyomtatni, — kivéven holmi haszontalanságot, vagy, parantsolat szerént vejendő iskolai könyveket — a' Magyarhazákban, egy ideig még, nagy mesterség marad — köldülés nélkül, melly a' bőrömhöz nem fér.

Mindezek mellett is, ha azok a' TT. Hazafiak, a' kik a' Term. H. Első Kötettjét magoknak megszerzették, vagy más akarkí is, a' II-dik Kötetre, még most is, tsak 20 rossz forintjával, Jós'ef napi Pesti Vásárig, ojjan Subscribálókat szereznek (mert a' pénzt többé fel nem veszem), a' kikben sem magok, sem én, meg nem tsalatkozunk, és a' kik a' pénzt, ugyan azon időre, a' Subscribáltató Uraknál valóban le is teszik: ebben az egy esetben, ez a' II-dik Darab is, melly már esztendejét haladta, nyomon kijön. Subscribáltató lehet a' két egész Hazában: Minden Tudós és Tanúlt, Világi és Papi karbeli Hazafi, és minden Könyváros. Kiktől a' frankozott tudósítást, annak idejében, szívesen elfogodom. — Ellenkező esothen, és ha önként való Pártfogói sem akadnak; annak kiadását, töllem soha senki ne várja.

K. Sz. Pethe Ferentz.

Nemzeti Gazdánk megszakadás nélkül való folytárol ilyen kifejezésekkel való jelentést intézett a' tiszelt Hazafi a' két Magyarhazabeli Olvasó Közönséghez: —

A' Nemz Gazda' TT Olvasóihoz.

Hol kezdjem báládatos köszönetemet, nem tudom: de hogy annak illendő előadá-ára tsekély ékesen-szóllásomban tehettséget nem talállok, jól tudom. Hadd szóljon hát helyettem hosszú időkre ez a' Nem s Laistrom, melly a' hazabeli helyes világo-sodás' vidékeit, a' Mezeigazdaság' igaz Ba'átjait kimutatja. — Minden TT. Olvasónak általjában, a' Ki a' jó szándék' előkapaszkodhatásán mintegy erőszakkal is törekedett, hozzám megmutatott bizodalmasát, a' Közjó erántvaló álhathatos huzgóságát szívesen köszönöm: a' segedelemre nézve erőtelenebbekben, azt a' mit szívesen tettek, úgy veszem, mint a' kik mindent, a' mit lehetett, elkövettek: a' kikben pedig az önkénti nemes érzés annyira emelkedett, és tehettségek is vólt ennek vóltaképpen megfelelni, hogy a' tehetetlenebbeknek segedelembeli fogyatkozását pótolhatták; azoknak, ezen utóbbiak Nevében is, szintúgy mint a' gyarapodó Mezeigazdaság' és Tudományok' részéről, köszönöm azt, a' miért én, mint eszköz, legtöbbel tartozom.

A' N. Gazdának itt megnevezett Magános TT. Pártfogóin kívül, ha szeretett Hazáinkban még egynehány Nógrád-, Veszprém-, Kolos-, és Maros-Vármegye 's Szék vólna (nem a' Davy' praenumeransait értem): úgy, a' N. G. könnyen

és örömröst küldene széjjel esztendőnként, egy pár ezer forintba kerülő hasznos Rajzolatokat is; mellyekkel a' béállandó 1817. édik esztendőben, tsakugyan törekedik' próbákat tenni, a' mint ezt a' napokban egy érdemes pallérozó Mezeigazda Hazafi-Earátunk' szívességeből megfogjuk látni.

Hogy a' hajdani, már régen megboldogúlt tisztelendő idő, a' N. Kállai egyik Vásárként, némelij tekintetben közzénk vissza kíván fordulni, egy jele az, hogy némelij Érd. Olvasó, Pesthez, még 15 mért-földuyiról, sőt egyik 24-ről is, in natura praenumerált, szekér-számra: melljekért ít, D. T. B. V. A. Hejségebbe, szíves köszönetemet küldöm.

(It következeti már most a' tiszelt író Ur azon nemes név-laistromot, melyről azt mondá, hogy ez a' hazabeli helyes megvilágo-sodás' vidékeit 's a' mezei gazdaság' igaz barátjait kimutatja. Erti rajta a' Nemzeti Gazda' olvasóit. Van is ezek között valósággal olyan, a' ki 200, van a' ki 116 — 64 — és 50 forintokkal fizette a' Nemzeti Gazdát).

H i r d e t é s.

Baráttságosan kéretik és meghívatik Halli Pál Úr; ne terheltessek mostani lakása helyét írásban, hírül adni. Az e' felől szóló levelet ne sajnálja minél hamarább a' Magyar Kurir Íróihoz útasítani, e' szerént:

Pro Magyar Kurir.

A — z. Ur számára.

Ján. 28. dik napján Száz forint Huszaspénzért, Váltótzedulában 370 — forintot,

— egy Császári aranyért. — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Ján. 29. dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 367 — forintot,

— egy Császári aranyért — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért — fl. — kr.

Ján. 30. dik napján 100 forint huszas pénzért, Váltótzedulában 362 — forintot.

— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — kr. adtak.